

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronoegendomen Sundbyholm nr 2 i Sundby socken av Södermanlands län.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 3 mars 1939 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 171, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, under punkt 2:o föreslagit riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $6\frac{3}{4}$ mantal Sundbyholm nr 2 i Sundby socken av Södermanlands län med undantag av öarna Lövsärken och Stråholmen samt vissa där utanför i Mälaren belägna holmar och skär, däribland Stenskär, må försäljas till Eskilstuna stad mot en köpeskilling av 338,000 kronor samt på de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t efter förslag av domänstyrelsen bestämmer.

Kronoegendomen $6\frac{3}{4}$ mantal Sundbyholm nr 2 i Sundby socken av Södermanlands län är utarrenderad i två lotter, arrendelotten I för tiden till den 14 mars 1939 samt arrendelotten Hammartorp till den 14 mars 1940.

Den förstnämnda lotten arrenderas av kaptenen Oscar Dyrssen mot en årlig avgift, som för närvarande utgår med dels 29 hektoliter vete, 35 hektoliter havre och 251 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan dels därutöver 1,500 kronor. Utöver omförmälda avgift har därjämte arrendatorn att till skolmästaren vid Sundbyholms skola leverera in natura 71 tunnor 8 kappar eller 448 kubikfot 9 kannor spannmål, hälften råg och hälften korn, med förbindelse att, därest skolmästarens avlöning skulle bestämmas att utgå i annan ordning eller bli indragen, för spannmålen erlagga lösen till statsverket efter 10-årigt medelmarkegångspris. Efter överenskommelse med kapten Dyrssen ha de å ön Lövsärken belägna torpen Rättartorp och Fiskartorp, vilka tidigare ingått i arrendet av arrendelotten I, undantagits från arrendeupplåtelsen samt från den 14 mars 1937 ställts under domänstyrelsens skogsförvaltning.

Den andra arrendelotten av egendomen eller lotten Hammartorp, omfattande de ägor, som å en av förste lantmätaren Herl. Rob. Linder år 1903 över egendomen upprättad karta äro belägna söder om en å kartan dragen blå linje, betecknad med litt. A—B—C—D—E, har sedan år 1927 arrenderats av

Gustav Emanuel Pettersson mot en avgift, som för närvarande utgår med dels 34 hektoliter vete, 44 hektoliter havre och 294 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markgångstaxan, dels därutöver 1,772 kronor 50 öre.

Till kronoegendomen hörande fiskerätt är med vissa undantag utarrenderad till fiskaren K. Larsson, Stråholmen, för tiden intill den 14 mars 1949.

I anledning av den förestående arrendeledigheten har uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 2—4 november 1936. Av de över förrättningen förda protokollen jämte övriga ärendet tillhörande handlingar inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen ivid Mälaren cirka 14 kilometer från Eskilstuna, som är avsättningsorten. Enligt en av distriktslantmätaren Johan W. Ström den 21 augusti 1924 upprättad ägobeskrivning innehåller egendomen en areal av 503.85 hektar, som redovisas på följande sätt:

F a s t i g h e t	Tomt och åker hektar	Ång och odlingsmark hektar	Hag- och skogsmark hektar	Impediment hektar
I arrendelotten	126.429	46.745	168.504	4.711
Lotten Hammartorp.....	127.513	3.563	5.043	3.412
Icke utarrenderat	—	—	17.930	—
Summa areal	253.942	50.308	191.477	8.123

Kronan tillhöriga byggnader å arrendelotten I äro i stort sett i medelgott skick samt brandförsäkrade för 149,800 kronor.

Å arrendelotten Hammartorp är det kronan tillhöriga byggnadsbeståndet genomgående svagt. Bostäderna äro i stort behov av modernisering och nybyggnader. Brandförsäkringsvärdet å kronans hus utgör 45,400 kronor.

Åkerjorden å lotten I består huvudsakligen av mulljord, mer eller mindre sandblandad, och lider delvis av torka. Å Hammartorp består åkerjorden till cirka 15 hektar av lermylla, cirka 85 hektar av gytjelera och cirka 25 hektar av ren röjord.

Kronoegendomen är delaktig i Kalkbäcken—Sundbyåns torrlägningsföretag med årligen återkommande kostnader för rensningsarbeten.

Egendomen äger andel i Öster-Rekarne häradsallmanning med en utdelning, som under sistförflutna år uppgått till 800 kronor.

Elektriska ledningar finnas framdragna över egendomen.

Taxeringsvärdet för egendomen i dess helhet utgör 266,900 kronor, varav särskilda taxeringsvärden åsatts arrendelotten I med 100,200 kronor, Hammartorp med 90,300 kronor, till egendomen hörande skogsmark med växande skog med 59,100 kronor och Rättartorp med 17,300 kronor.

På grund av egendomens natursköna belägenhet vid Mälaren samt dess närhet till Eskilstuna har friluftsliv i vidsträckt omfattning förekommit å egendomen. Sålunda har sedan år 1933 en i Mälaren utskjutande långsmal udde av egendomens utmark genom särskild upplåtelse till Dyrssen disponerats såsom allmän badplats, som varit livligt besökt. Å nordvästra udden av fastlandet har av egendomens utmark till scoutkåren Sörmlandspojarkarna intill den 14 mars 1939 upplåtits ett tomtområde om cirka 2,500 kvadratmeter, varå av kåren uppförts en sportstuga. Å fastlandet disponeras därjämte ytterligare tre stycken sportstugor med tillhörande tomtområden av enskilda personer.

Uppskattningsnämnden har framhållit, att Eskilstuna stad i hög grad vore intresserad av egendomens framtida disposition. Framställning om rätt att arrendera för fritidsändamål lämpliga områden av arrendelotten I hade även inkommit från staden. Med hänsyn till önskvärdheten av att egendomens strandområde jämte holmen Rävsgarn reserveras för idkande av bad och camping och annat friluftsliv, anser nämnden, att för angivna ändamål bör vid utarrendering av lotten I undantagas två av nämnden å förenämnda av Linder år 1903 upprättade karta inom blå gränslinjer utmärkta områden, betecknade litt. B¹ och B² för att eventuellt utarrenderas till staden.

Vidkommande den framtida dispositionen av arrendelotten Hammartorp har uppskattningsnämnden ställt sig mera tveksam med hänsyn till de avsevärda byggnadskostnader, kronan torde komma att få vidkännas, därest denna — enligt nämndens mening — relativt svaga jordbruksgård ånyo skulle utarrenderas. Då emellertid avstyckning och försäljning av denna lott icke enligt jorddelningslagen utan tilldelning av skogsmark från lotten I kunde komma till stånd, har nämnden ansett sig böra förorda lottens förnyade utarrendering, därvid arrendatorn Pettersson, som under sin arrendetid väl hävdade egendomen, borde erhålla optionsrätt till förnyat arrende.

Slutligen har nämnden — i anslutning till två från ägarna till de från egendomen tidigare försålda lägenheterna Stentorp om 7.45 hektar och Skrivartorp om 7.51 hektar inkomna framställningar om rätt att för utökning av sina innehav förvärva mark från respektive arrendelotten I och Hammartorp — ansett dessa framställningar böra tillmötesgå; och har nämnden föreslagit försäljning från egendomen av två områden om respektive 3.50 och 4.58 hektar åker för utökning av lägenheterna ifråga.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 18 februari 1939 anfört i huvudsak följande:

Styrelsen har i anslutning till det av uppskattningsnämnden framlagda förslaget vidtagit anstalter för disposition från den 14 mars 1939 av lotten I, som därvid — med bortseende från öarna Lövsärken och Stråholmen, vilka särskilt disponerats — ansetts böra upplåtas i två lotter, nämligen dels omförmälda friluftsområde, motsvarande lotterna litt. B¹ och B², och dels en jordbrukslott, omfattande till arrendelotten I i övrigt hörande ägor. I enlighet med uppskattningsnämndens förslag ha båda lotterna på fastställda arrendevillkor i första hand hembjudits Dyrssen för en upplåtelsetid av tjugu år, men har Dyrssen efter att ha tagit del av hembudsförslagen meddelat, att han icke önskade i fortsättningen arrendera lotterna på av styrelsen fastställda villkor. Dyrssen har senare meddelat sig ämna avflytta från egendomen den 14 mars 1939, samt att han för sin del icke hade något att erinra emot att styrelsen vidtog de anstalter för egendomens disposition, som befunnes lämpliga.

Vid den inventering av för friluftsliv lämpliga områden i landet, som ingått i fritidsutredningens uppdrag, har förevarande egendom betecknats såsom särskilt värdefull för Eskilstunabygdens förseende med lämplig friluftsmallmanning. I yttrande till fritidsutredningen har Eskilstuna stad meddelat, att staden ej stode helt främmande för tanken att från kronoegendomen förvärva ett utmed Mälaren beläget skogsområde om cirka 50 hektar jämte två därtill hörande holmar, Rävsgarn och Benklädet. Då nu arrendatorn av arrendelotten I meddelat, att han icke reflekterade på förnyat arrende av den av uppskattningsnämnden utlagda friluftslotten litt. B¹ och B² jämte till lotten I i övrigt hörande ägor, har frågan om lotternas upplåtande till staden blivit aktuell. Vid de förhandlingar, som i ifrågavarande avseende förts mellan domänintendenten och staden, har staden anmält sig såsom spekulant å egen-

domen, då staden snarast möjligt önskade få friluftsförhållanden i största möjliga utsträckning ordnad. Vid sammanträde den 14 februari 1939 mellan domänstyrelsen och representanter för staden har uppgörelse preliminärt träffats, enligt vilken staden meddelat sig vara spekulant å egendomen i dess helhet med undantag för öarna Lövsärken och Stråholmen samt några mindre holmar och skär kring Lövsärken, mot en köpeskillning av 338,000 kronor, samt under villkor i övrigt, som kunna föranledas av erforderlig närmare utredning i ärendet. Domänstyrelsen, som förordar genomförande av den sålunda preliminärt avtalade försäljningen, har gått i författning om skyndsamt utredning med förslag till de villkor, som böra gälla för försäljningen. Enligt vad styrelsen under hand inhämtat lär den av uppskattningsnämnden ifrågasatta försäljningen av två områden för utökning av lägenheterna Stentorp och Skrivartorp komma att ske genom stadens försorg, så snart plan för egendomens framtida användning i stadens ägo utarbetats.

Under återopande av vad i ärendet förekommit hemställer domänstyrelsen, som icke finner tiden medgiva, att förenämnda utredning och förslag avvaktas innan försäljningsärendet underställes statsmakterna, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att ifrågavarande kronoegendom skall med undantag av öarna Lövsärken och Stråholmen samt vissa där utanför i Mälaren belägna mindre holmar och skär, däribland Stenskar, försälas till Eskilstuna stad mot en köpeskillning av 338,000 kronor, därvid det bör ankomma å Kungl. Maj:t att efter närmare utredning och förslag från domänstyrelsen fastställa de villkor i övrigt, som skola gälla för försäljningen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Jag har icke något att erinra mot domänstyrelsens förslag till försäljning av oförmälda kronoegendom till Eskilstuna stad för en köpeskillning av 338,000 kronor. För att undvika att försäljningsärendets avgörande uppskjutes förordar jag att ärendet underställes riksdagens prövning, oaktat förslag till övriga försäljningsvillkor nu ej kunna framläggas. Därest riksdagen lämnar bifall till den föreslagna försäljningen, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av domänstyrelsen, fastställa de slutliga försäljningsvillkoren. Jag utgår ifrån att staden, i den utsträckning densamma ej anser sig böra omedelbart exploatera hela egendomen för fritidsändamål, beaktar den företrädesrätt till nytt arrende, som må tillkomma arrendatorn av lotten Hammartorp.»

Från domänstyrelsen har till utskottet inkommit avskrift av ett av *uppskattningsnämnden* fört protokoll vid saluvärdering den 20 februari 1939 av ifrågavarande kronoegendom, däri antecknats bland annat följande:

Beträffande beskrivning och utredning hänvisas till protokoll fört vid uppskattningsförrättningar den 2, 3 och 4 november 1936.

Med ledning av dessa protokoll har Kungl. domänstyrelsen utarbetat fullständigt förslag till disposition av första arrendelotten och nuvarande arrendator har erhållit hembud å de uppgjorda utarrenderingsförslagen. Arrendatorn har emellertid förklarat att han icke önskar vidbliva vid arrendet utan har för avsikt att den 14 mars 1939 avflytta från egendomen.

Beträffande dispositionen av andra arrendelotten har nu gällande arrendekontrakt prolongerats att gälla under ytterligare ett år intill den 14 mars 1940 för att pågående utredning beträffande nybyggnader vid arrendelotten skulle kunna slutföras före uppgörande av nytt arrendekontrakt.

Sedan nuvarande arrendatorn av första arrendelotten förklarat sig icke vilja använda sin optionsrätt har Eskilstuna stad upptagit förnyade under-

handlingar beträffande dels arrendering av antingen hela eller del av första arrendelotten och dels om köp av hela kronoegendomen. Dessa underhandlingar hava resulterat i att stadens stadsfullmäktige förklarar sig för friluftsliv önska förvärva kronoegendomen med undantag av öarna Lövsärken, Stråholmen och Stenskär samt kring dessa liggande mindre holmar och skär

Egendomen innehåller i areal:

tomt och åker	253.942	har
äng och odlingsmark	50.308	»
hag och skogsmark	191.477	»
impediment	8.123	»
	<u>Summa 503.850</u>	har

Av denna areal utgör Lövsärken, Stråholmen och Stenskär:

åker	22.705	har
äng	34.085	»
utmark	104.460	»
impediment	0.499	»
	<u>Summa 161.749</u>	har

Från egendomen har tidigare skett upplåtelse till Sundby församling för dels utvidgning av kyrkogård och dels till skol-
tomt,

till vägstyrelsen för vägomläggning, enligt Kungl. Maj:ts brev av den 25 maj 1906 har från egendomen försålts lägenheterna Helgaröängen, Lövgårdsstugan, Biskopsängen och Ramsund, enligt Kungl. Maj:ts brev av den 22 juni 1911 har till Sundby kommun och Sundby församling upplåtits vissa områden,

enligt Kungl. Maj:ts brev av den 12 juni 1925 har från egendomen försålts lägenheterna Skrivartorp, Nylund, Djuptorp eller Djupan, Skogstorp, Bockhammarstorp, Vadstenatorp häri inbegripet Haneberg, Karlslund, Stentorp, Mjölntorp och Erikslund samt ett område om 0.884 har,

enligt Kungl. Maj:ts brev av den 13 januari 1928 har Kungl. Maj:t bl. a. förordnat att Riksamiralen, Friherre Karl Karlsson Gyllenhielms och hans hustru Kristina Ribbings den 20 oktober 1629 upprättade gåvobrev, vilket bibehållits och stadsfästs genom nådigt brev av den 29 september 1820 fortfarande skall gälla för de i gåvobrevet avsedda ändamålen. Gåvobrevet avser att från egendomen skall till skolmästaren vid Sundbyholms skola levereras in natura 71 tunnor 8 kappar eller 448 kubikfot 9 kannor spannmål, hälften råg och hälften korn, för vilken naturaprestation för närvarande erlägges lösen efter 10-årigt medelmarkegångspris.

Jämlikt nådigt beslut den 25 januari 1935 har Kungl. Maj:t förordnat att nuvarande å egendomen belägna huvudbyggnad samt resterna av Sundbyholms gamla slott som numera disponeras som magasinbyggnad, skola åtnjuta särskild omvårdnad såsom byggnadsminnesmärken i enlighet med bestämmelsen i Kungl. kung. av den 26 november 1920 nr 744.

Utöver upplåtelser intill tiden 14 mars 1949, har till egendomen hörande fiskevattnet med undantag dels av strandfisket vid bostadslotten intill 30 m. från vasskant eller vassfri strand dels av arrendatorn av Rättartorp tillkommet husbehovsfiske utarrenderats till fiskaren K. Larsson å Stråholmen för tiden intill den 14 mars 1949.

Å fastigheten finnas följande upplåtelser för tomter:

Scoutkåren Sörmlandspojckarna har å egendomen uppfört en sportstuga och disponerar tomten omkring denna.

Änkan Klara Fredrika Johansson har vid Sundby uppfört boningshus, källare och uthus.

Därjämte har nuvarande arrendator tillåtit uppförande av trenne stycken sportstugor, vilka ägas av enskilda personer.

Å ön Lövsärken bedriver Kungl. domänstyrelsen genom revirförvaltningen omfattande försök med lövträdsföryngring. Uppskattningsnämnden anser att den här pågående försöksverksamheten är av synnerligen stor betydelse och bör ostört kunna få fortsätta, varför ön Lövsärken föreslås att bibehållas i kronans ägo varjämte i och för en naturlig avgränsning från egendomen även bör bibehållas öarna Stråholmen och Stenskar samt intilliggande småholmar och skär och föreslår uppskattningsnämnden som lämplig avgränsning den å närslutna karta med rött inlagda gränslinjen.

Egendomen är delaktig i Sundbyåns regleringsföretag. Kapitalskulden har av kronan inbetalts, men har egendomen att tillsammans med övriga intressenter deltaga i kostnaderna för avloppet rensningar.

Vid uppgörande av förslag till nybyggnader vid andra arrendelotten har förutsatts att magasinsbyggnaden vid Sundby, vilken är obehövlig för första arrendelotten, skulle rivas och därav användbart virke komma till användning vid byggnadsarbeten vid Hammartorp. En bestämmelse härom har även införts i arrendekontraktet om första arrendelotten. Uppskattningsnämnden anser lämpligt att de i denna byggnad användbara materialerna komma till användning vid uppförande av arbetarebostad med uthus varom bestämmelse blivit intagen i prolongationsavtalet för andra arrendelotten.

Å egendomen finnes en brygga, vilken använts av Eskilstuna Ångfartygs A.-B. och är sjöfarten därstädes särskilt vintertiden stundtals ganska livlig. Till denna brygga ledande väg från Sundby är intagen till allmänt underhåll. Revirförvaltningen använder denna brygga för utlastning av skogsprodukter från dels kronoegendomen, dels Hugelsta och Ribbingelunds kronoparker. I utarrenderingsförslaget till den s. k. strandlotten hade uppskattningsnämnden föreslagit att figuren D intill bryggan skulle undantagas för att användas av reviret såsom upplagsplats.

Med hänsyn till revirets behov av utlastningsplats från ovan angivna kronoparker anser uppskattningsnämnden lämpligt att kronan vid försäljningen förbehålles rätt till fritt begagnande av den allmänna vägen från Sundby till Sundbyholms brygga och rätt att intill Sundbyholms brygga använda behövlig mark för upplagsplatser för försålda skogsprodukter.

Med hänsyn till de av Eskilstuna stad anförda motiven för ett förvärv av kronoegendomen för anordnande av friluftshall för staden, tillstyrker uppskattningsnämnden att egendomen försäljes till Eskilstuna stad och anser lämpligt att försäljningen sker med tillträde den 14 mars 1939.

I försäljningen bör dock icke ingå Lövsärken, Stråholmen, Stenskar och intill dessa liggande mindre holmar och skär.

Då det kan anses tveksamt huruvida försäljningen kan komma till stånd med tillträde den 14 mars 1939 har undertecknad domänintendent med Eskilstuna stad under förutsättning av kungl. domänstyrelsens godkännande träffat arrendeavtal om dels den s. k. strandlotten och dels om egendomens jordbruksdel för tiden 1939 $\frac{14}{3}$ 1940.

I arrendekontraktet har intagits bestämmelse om att därest staden genom köp förvärvar kronoegendomen med tillträde den 14 mars 1939 skall arrendeavtalet anses förfalla under angivet förbehåll.

I köpekontraktet om egendomen böra intagas följande bestämmelser:

att försäljningen omfattar $6\frac{3}{4}$ mantal Sundbyholm nr 2 i Sundby socken av Södermanlands län med undantag av öarna Lövsärken, Stråholmen, Stenskar och intill dessa liggande mindre holmar och skär enligt å närslutna kartblad inlagd röd avgränsningslinje,

att tillträdet sker den 14 mars 1939 och att egendomen tillträdes i då befintligt skick,

att i köpet endast ingår kronan tillhöriga byggnader och anläggningar,

att köparen skall vara skyldig respektera de genom gällande kungl. breven gjorda upplåtelseerna,

att köparen skall respektera om andra arrendelotten träffat prolongationsavtal för tiden 14 mars 1939 till 14 mars 1940 varvid kronan dock skall vara skyldig utan särskild ersättning från köparen, svara för uppförande vid denna arrendelott av 1 st. bostadshus, inrymmande 2 st. lägenheter om vardera 2 rum och kök, samt 1 st. uthusbyggnad för 2 familjer,

att änkan Klara Fredrika Johansson så länge hon lever skall äga hava sina byggnader kvarstående på egendomen mot erläggande av en årlig avgäld av kr. 10:—,

att köparen skall vara skyldig i överensstämmelse med nådiga brevet av den 13 januari 1928 till skolmästaren vid Sundby skola årligen leverera 71 tunnor 8 kappar eller 448 kubikfot 9 kannor spannmål, hälften råg och hälften korn,

att köparen skall vara skyldig respektera med fiskare K. Larsson å Stråholmen tecknat arrendekontrakt om fiskerätten med i kontraktet angivna undantag, dock skall köparen av den härför inkommande arrendeavgälden årligen intill den 14 mars 1949 äga utbetomma kr. 75:—,

att kronan förbehåller sig *dels* fritt begagnande av den nu allmänna vägen Sundby—Sundbyholms brygga och *dels* rätt att begagna marken intill bryggan såsom upplagsplats för utlastning av försålda skogsprodukter från kronoparkerna Hugelsta och Ribbingelund,

att köparen vid vården av corps de logis och resterna av Sundbyholms gamla slott skall ställa sig till ovillkorlig efterrättelse i kungl. kungörelsen av den 26 november 1920 nr 744 §§ 18—27 meddelade föreskrifter,

att i köpet icke ingår magasinet vid Sundby. Kronan skall äga rätt vid uppförande av arbetarebostäder med uthus på arrendelotten Hammartorp tillgodogöra sig i magasinet befintliga byggnadsmateriel,

att därest brandskada inträffat å någon av egendomens byggnader före tillträdesdagen så skall köparen endast äga rätt uppbära brandskadeersättningen,

att kronan skall äga rätt uppbära de allmänningemedel, som utdelas år 1939,

att kronan bekostar avstyckningen av de öar som skola kvarbliva i kronans ägo,

att köparen ansvarar för de skatter, som belöpa på tiden efter tillträdesdagen och kronan ansvarar för de skatter som belöpa på tiden före tillträdesdagen,

att köparen skall övertaga ansvaret för egendomens delaktighet i Sundbyåns regleringsföretag samt gälda fr. o. m. tillträdesdagen för torrlägningsföretaget uttaxerade belopp,

att innehavarna av med nådigt tillstånd över egendomen framdragna elektriska ledningarna skola få ha dessa kvarliggande utan rätt till annan ersättning än från ledningarnas innehavare för skada och intrång, som tillfogas egendomen vid ledningarnas reparation, tillsyn eller förändring jämväl för skada å betande kreatur,

att köparen ensam gäldar alla med köpet förenade kostnader.

Försåld enligt ovanstående åsattes egendomen följande saluvärde

Sundbyholm,

107.002 har tomt och åker à 800: —	kronor	85,600: —
10.554 » äng » 200: —	»	2,110: 80
Utmark med växande skog (enl. jägmästarens värdering) ..	»	85,000: —
4.184 har impediment à 10: —	»	41: 84
Corps de logis och trädgård	»	33,000: —
Kapitalvärde å fiske och jakt	»	5,000: —
» » allmanningen	»	20,000: —
Tomtvärde	»	20,000: —
Grusåsen	»	12,000: —
Hammartorp		
127.513 har tomt och åker à 500: —	»	63,756: 50
3.563 » äng » 100: —	»	356: 30
5.043 » utmark » 200: —	»	1,008: 60
3.412 » impediment » 10: —	»	34: 12

Räfs garn

9.72 har utmark med sandstrand	»	10,000: —
--------------------------------------	---	-----------

Summa kronor 337,908: 16,

som avjämnas till kronor 338,000: —.

Utskottet.

Förevarande försäljningsärende har tilldragit sig särskild uppmärksamhet från utskottets sida med hänsyn dels till att det här är fråga om försäljning av en större kronoegendom av även kulturhistoriskt värde och dels till att försäljningen är avsedd att tillgodose ett kommunalt behov av mark, att användas såsom fritidsområde för en större industriebefolkning. Vissa skäl synas utskottet tala för att Sundbyholms kungsgård med dess slottsbyggnad från mitten av 1600-talet borde bibehållas i kronans ägo. Men å andra sidan framstår det ock såsom ett statsintresse att tillmötesgå Eskilstuna stads önskan att kunna tillförsäkra sin befolkning erforderligt och lämpligt område för omförmälda ändamål. Vid besök på platsen har utskottet funnit egendomen ifråga med hänsyn till naturskön belägenhet vid Mälaren och goda möjligheter till bad och annat friluftsliv vara väl ägnad att disponeras såsom fritidsallmänning. Visserligen skulle kunna ifrågasättas att från försäljningen undantaga de delar av egendomen, som även i fortsättningen äro avsedda att brukas såsom jordbruk. Då emellertid den i egendomen ingående skogsmarken i så fall bör kunna i nödig utsträckning tagas i anspråk för fritidsändamål, torde en utbrytning av jordbruksdelen utan tillräcklig skog möta hinder i jorddelningslagen. För övrigt är ifrågavarande jordbrukslott — Hammartorp — försedd med ett genomgående svagt byggnadsbestånd, som det skulle ställa sig oekonomiskt för staten att iståndsätta. Enligt försäljningsförslaget skola däremot vissa öar, där domänstyrelsen bedriver omfattande försök med lövträdsföryngring, kvarbliva i statens ägo. Detta finner utskottet välbetänkt. Vad beträffar den gamla slottsbyggnaden, som numera ej befinner sig i ett värdigt skick men måste anses ha ett betydande både kulturhistoriskt och konstnärligt värde, så är dess belägenhet å egendomen sådan att den jämte erforderligt tomtområde icke lämpligen kan fränskiljas vid försäljning. Utskottet förutsätter emellertid, att Eskilstuna stad

kommer att väl underhålla och vårda detta historiska minnesmärke. Bestämmelse härom i huvudsaklig överensstämmelse med vad uppskattningsnämnden föreslagit med avseende på denna byggnad torde böra intagas i blivande köpekontrakt. Vid detta förhållande och med hänsyn till vad utskottet i övrigt anfört vill utskottet tillstyrka, att Eskilstuna stad beredes tillfälle att förvärva egendomen. Utskottet finner heller icke anledning till erinran emot att egendomen försäljes mot den föreslagna köpeskillingen och på de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t efter förslag av domänstyrelsen må bestämma.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla förevarande framställning.

Stockholm den 9 maj 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 59.
